

Vergaderjaar 2004–2005

28 606

Jeugdzorg 2003–2006

Nr. 22

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID,
WELZIJN EN SPORT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 september 2004

Mede namens de Minister van Justitie, informeer ik u hierbij over het experiment Horizon dat per 1 januari 2005 van start zal gaan.

De Horizon, een instituut voor jeugdzorg en onderwijs, zal in samenwerking met de kinder- en jeugdpsychiatrie per 1 januari 2005 starten met de behandeling van jonge kinderen met ernstige gedragsproblemen in een gesloten setting. Het betreft een experiment voor 3 jaar waarbij 10 kinderen tussen de 7 en 13 jaar worden behandeld, die op dit moment in justitiële jeugdinrichtingen worden geplaatst. Om dit mogelijk te maken heeft de Horizon ons verzocht een wettelijke regeling te treffen om behandeling binnen een gesloten setting in de jeugdzorg mogelijk te maken.

De problematiek van jeugdigen die civielrechtelijk zijn geplaatst in justitiële jeugdinrichtingen heeft onze aandacht. Minister Donner en ik hebben 1 juli jl. (28 741, nr. 8) een plan van aanpak aan u gestuurd waarin we aangeven hoe we tot een structurele oplossing willen komen. Onderdeel hiervan is ons voornemen om tot een wetwijziging te komen, zodat een vorm van gesloten behandeling binnen de jeugdzorg in de toekomst mogelijk zal zijn. Het is echter niet haalbaar om een wettelijke regeling met een dergelijke vergaande strekking voor 1 januari 2005 gereed te hebben.

Om voor deze groep jonge kinderen toch op korte termijn een alternatief te kunnen bieden hebben we besloten de Horizon voor de periode van 3 jaar de status van experiment toe te kennen. Ten behoeve van de invulling van een verantwoorde zorg en ter bescherming van de fundamentele rechten van de jeugdigen kan het experiment slechts onder strikte voorwaarden plaatsvinden.

Voorwaarden waaronder het experiment kan plaatsvinden

- Het experiment beperkt zich tot jeugdigen die beschikken over een

indicatiebesluit van het bureau jeugdzorg dat de jeugdige is aangewezen op verblijf in een jji en een door de kinderrechter afgegeven machtiging tot uithuisplaatsing strekkend tot plaatsing in een justitiële jeugdinrichting (jji).

- Het experiment beperkt zich tot de mogelijkheid van toepassing van de volgende maatregelen:
  - de deur van de afdeling op slot;
  - verblijf in een time-outruimte;
  - geluidssignalering op de slaapkamerdeur;
  - het toepassen van holding.
- Per individueel hulpverleningsplan moet worden aangegeven welke maatregelen in welke omstandigheden verwacht worden voor het specifieke kind toe te moeten passen. Voor het nemen van maatregelen buiten de in het hulpverleningsplan opgenomen gevallen moet toestemming van ouder(s) of voogd worden verkregen, zij het dat in noodgevallen toepassing zonder deze toestemming gerechtvaardigd kan zijn;
- Beperkende maatregelen worden slechts toegepast met toestemming van de met het gezag belaste ouder(s) of voogd, als het gaat om kinderen jonger dan 12 jaar en met toestemming van zowel de met het gezag belaste ouders of voogd en de jeugdige zelf als het gaat om jeugdigen van 12 jaar en ouder;
- Jaarlijks wordt aan de Inspectie jeugdzorg gerapporteerd welke maatregelen al dan niet in het kader van het hulpverleningsplan zijn toegepast en of er incidenten zijn geweest.

Overigens worden alle eisen die in de Wet op de jeugdzorg aan zorgaanbieders worden gesteld ten aanzien van de kwaliteit van de geboden zorg van overeenkomstige toepassing verklaard. Voorts worden de artikelen 20 en 21, hoofdstuk VIII (Toezicht), hoofdstuk IX (Inzage en het bewaren en vernietigen van bescheiden) en hoofdstuk XII (Klachtrecht) van overeenkomstige toepassing.

Ter toelichting op de voorwaarden het volgende:

Machtiging uithuisplaatsing strekkend tot plaatsing in een jji

Deze machtiging van de Kinderrechter is een voorwaarde voor plaatsing in de Horizon, omdat dan gegarandeerd is dat sprake is van ernstige gedragsproblemen die een behandeling in een gesloten setting nodig maken. Omdat aan een dergelijke machtiging ingevolge de Wet op de jeugdzorg een indicatiebesluit ten grondslag moet liggen waarin is vastgesteld dat de jeugdige op opneming in een jji is aangewezen, is de aanwezigheid van een dergelijk indicatiebesluit een voorwaarde.

De aard van de maatregelen die kunnen worden toegepast

- De deur op slot; dit betekent dat de deur van de afdeling op slot zit en dat de jeugdige alleen met toestemming de afdeling mag verlaten;
- Verblijf in een time-outruimte; deze maatregel houdt in dat een jeugdige verplicht wordt in een aparte ruimte te verblijven om rustig te worden. De jeugdige wordt niet alleen in die ruimte gelaten, maar verblijft daar altijd met een groepsleider;
- Geluidssignalering op de slaapkamerdeur; dit houdt in dat op de slaapkamerdeur een signaleringssysteem wordt aangebracht, waarmee 's nachts wordt gecontroleerd of de jeugdige zijn kamer verlaat;
- Het toepassen van holding; dit houdt in dat een groepsleider een jeugdige, fysiek mag beetpakken teneinde de jeugdige tegen zichzelf of anderen tegen de jeugdige in bescherming te nemen.

Bij gesloten opvang zijn de Grondwet en het Europese verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en fundamentele vrijheden aan de orde. Dit brengt mee dat voor vrijheidsbeperkende maatregelen zonder toestemming van betrokkene in principe een wettelijke grondslag dient te bestaan en dat rechterlijke tussenkomst dan geboden is. Bij jonge kinderen is niet de toestemming van het kind zelf vereist, maar kan toestemming van de met het gezag belaste ouder(s) of voogd de toestemming van het kind vervangen. Daarbij wordt in het algemeen de leeftijd van 12 jaar als maximum gehanteerd (zie bijvoorbeeld de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen en de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst). Vanaf de leeftijd van 12 jaar zal met dubbele toestemming gewerkt moeten worden.

Overigens geldt in het Nederlandse recht dat in noodsituaties ook fundamentele rechten van burgers kunnen worden aangetast. Het gaat er dan altijd om dat de schending van de rechten noodzakelijk is om ernstig nadeel voor betrokkene te voorkomen. Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan de situatie dat een persoon vastgehouden wordt om een suïcidepoging te verijdelen.

Om niet in strijd met de Grondwet of het Europees verdrag te handelen zal de toestemming niet onder druk mogen zijn verkregen. De ouders of voogd moeten bewust voor deze vorm van zorg kiezen en bekend zijn met de beperkingen die aan hun kind/pupil kunnen worden opgelegd.

Indien de ouders, de voogd of de jeugdige van 12 jaar of ouder gedurende de behandeling hun toestemming intrekken, moet bezien worden of verdere behandeling zonder toepassing van dwang buiten noodsituaties mogelijk is. Zo niet dan zal alsnog de machtiging tot plaatsing in een jji geëffectueerd moeten worden.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
C. I. J. M. Ross-van Dorp